

// Этюды о В.А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / Составление, предисловие, комментарии, вступления к частям книги О.В. Сухомлинской. – К. : Акта, 2008. – С. 388–392.

4. Детское движение. Словарь-справочник. Издание 2-е, переработанное и дополненное. – М. : Ассоциация исследователей детского движения, 2005. – 543 с.

5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

6. Петровский А. „Абстрактный гуманист” / А. Петровский // Этюды о В.А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / Составление, предисловие, комментарии, вступления к частям книги О.В. Сухомлинской. – К. : Акта, 2008. – С. 414–417.

7. Социокинетика: книга о социальном движении в детской среде. В 2-х частях / Сост. и ред.: Т.В. Трухачёва, А.Г. Кирпичник. – М. : Ассоциация

исследователей детского движения, 2000. – Ч. II. – 240 с.

8. Сухомлинская О. В. Послесловие / О. В. Сухомлинская // Этюды о В.А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / Составление, предисловие, комментарии, вступления к частям книги О.В. Сухомлинской. – К. : Акта, 2008. – С. 422–429.

9. Сухомлинский В. Наша добрая семья (Записки пионервожатого) / В. Сухомлинский // Этюды о В.А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / Составление, предисловие, комментарии, вступления к частям книги О.В. Сухомлинской. – К. : Акта, 2008. – С. 31–33.

10. Целищева Н. „Учительская газета” против „Народного образования” / Н. Целищева // Этюды о В.А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / Составление, предисловие, комментарии, вступления к частям книги О.В. Сухомлинской. – К. : Акта, 2008. – С. 417–419.

УДК 378.11

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Людмила КОРЕЦЬКА (Кіровоград)

У статті розглядається проблема управлінської компетентності керівника навчального закладу з позиції системного підходу в умовах інноваційного розвитку післядипломної освіти.

Ключові слова: компетентність, управлінська компетентність, системний підхід, керівник навчального закладу, інноваційне середовище.

В статье рассматривается проблема управленческой компетентности руководителя школы с позиции системного подхода в условиях инновационного развития последипломного образования.

Ключевые слова: компетентность, управленческая компетентность, системный подход, руководитель учебного заведения, инновационная среда.

Одним із важливих напрямів розвитку освіти в Україні є підготовка фахівців, здатних бути конкурентноспроможними на ринку праці. Коли мова йде про керівників навчальних закладів, то їх підготовка в Україні розпочалася не так вже й давно. Але це не означає, що наявність диплома керівника навчального закладу гарантує призначення на посаду, оскільки сьогодні враховуються різні аспекти: від фахової компетентності до політичного забарвлення. Але, у будь-якому випадку, перш ніж очолити навчальний заклад, потрібно стати педагогом і вихователем учнів, мати авторитет серед колег.

Чимала кількість керівників навчальних закладів сьогодні недосконало володіє навичками виконання своїх посадових обов'язків. Це свідчить про необхідність удосконалення процесів підготовки керівників навчальних закладів у вищій школі, бо саме від керівників навчальних закладів значною мірою залежить розвиток сучасної освітньої системи. Це їм належить реалізувати стратегічні завдання

освітніх реформ, запроваджувати розроблені нові проекти розвитку, здійснювати інноваційну діяльність, розробляти навчально-методичне забезпечення діяльності закладу, розвивати педагогічну культуру колективу.

Модернізація управління школою вимагає висококваліфікованого керівника, який досконало володіє організаційними, комунікативними, професійними здібностями.

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій виділяють такі компетентності керівника навчального закладу:

- нормативно-правова компетентність;
- управлінська компетентність;
- психологічна компетентність;
- комунікативна компетентність;
- інформаційна компетентність;
- лідерська компетентність.

«Керівник школи буде хорошим, авторитетним наставником учителів і учнів лише доти, поки він удосконалює свою майстерність... Хороший директор – це насамперед добрий організатор, вихователь і

дидакт», – писав В.О.Сухомлинський [1,с.31]. Це означає, що сучасний керівник навчального закладу повинен успішно здійснювати як управлінську, так і педагогічну діяльність, забезпечуючи реалізацію цілей і змісту навчально-виховного процесу в умовах розвитку навчального закладу.

Осторонь цих процесів не може стояти й післядипломна освіта, бо нині, коли в освіті зміни відбуваються дуже швидко, саме заклади, які здійснюють підвищення кваліфікації педагогічних працівників першими підхоплюють цей темп і реагують на них. Особлива увага в умовах інноваційного розвитку післядипломної освіти надається керівникам навчальних закладів.

У наукових працях Ю.К.Бабанського, Б.С.Гершунського, Л.І.Даниленко, Г.А.Дмитренка, В.В.Олійника, Г.В.Єльнікової, В.І.Маслова, Н.Г.Протасової, В.І.Пучова та ін. розглядаються питання розробки теоретично обґрунтованої та методологічно узгодженої системи підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів.

Сьогодні, процес підвищення кваліфікації керівників закладів освіти повинен спрямовуватися на формування нового типу керівника навчального закладу, який здатен вирішувати завдання різної складності. Важливим у даному процесі - є створення умов для задоволення освітніх та професійних потреб керівників навчальних закладів як управлінців-професіоналів, тому в процесі курсового та міжкурсового підвищення кваліфікації необхідно враховувати, що за своїми особистісно-професійними характеристиками керівники навчальних закладів відрізняються один від одного за рівнем своєї компетентності.

Сьогодні директори навчальних закладів повинні все більше керуватися управлінськими знаннями.

Високий рівень професійної управлінської підготовки керівника навчального закладу може бути досягнутий в системі інноваційного післядипломного навчання через змістовно-цільову і структурно-організаційну реалізацію різних функцій інституту післядипломної педагогічної освіти. Н.Г. Протасова зазначає, що післядипломна педагогічна освіта як будь-яка освітня система «має інваріантний трьохстрижневий склад», що передбачає загальнокультурну (загальноосвітню), фахово-кваліфікаційну та функціональну складові, які в сукупності складають ансамбль, структурно адекватний освітньо-професійному змісту підготовки керівників ЗНЗ в інститутах післядипломної педагогічної освіти [2, с. 25-27].

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року у сфері післядипломної освіти передбачає «забезпечення

випереджувального характеру підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів відповідно до потреб реформування системи освіти, викликів сучасного суспільного розвитку» [3, с. 12]. Працюючи на випередження, у Кіровоградському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського створена система роботи з керівниками навчальних закладів, яка полягає в поєднанні теоретичної і практичної підготовки. Теоретична складова – це курси підвищення кваліфікації, конференції, науково-практичні семінари, круглі столи тощо. Практична – це школи управлінської майстерності, обмін досвідом управлінської діяльності тощо. Така система роботи з керівниками навчальних закладів дає їм можливість з одного боку – презентувати власні ідеї, педагогічні знахідки та здобутки педагогічного колективу, з іншого – вибудувати особистий шлях у професії, вміло використовуючи теоретичні і практичні знання. Пошуки шляхів створення системи роботи з керівними кадрами дозволили створити модель управління професійним зростанням керівників закладів освіти (див. рис. 1).

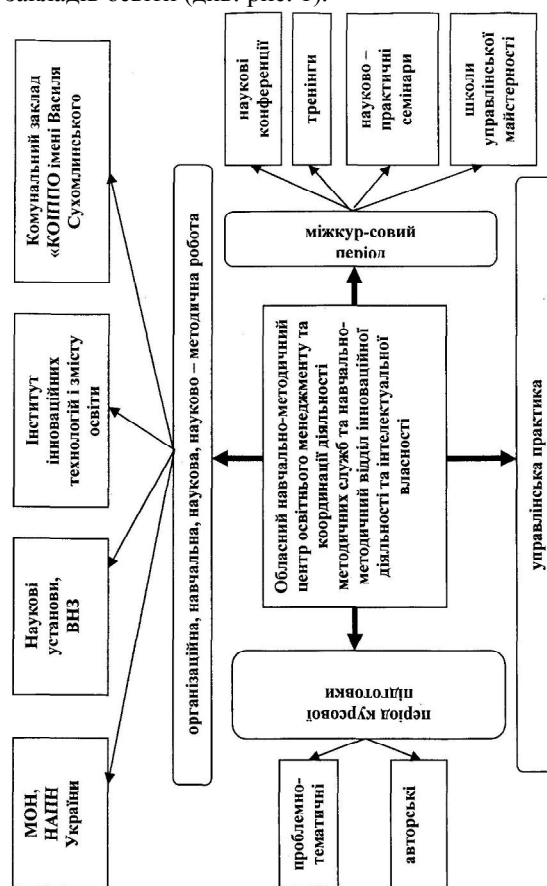

Рис.1. Модель управління професійним зростанням керівників навчальних закладів освіти області.

У центрі моделі управління професійним зростанням керівників закладів освіти знаходяться структурні підрозділи, а саме: обласний навчально-методичний центр освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб та навчально-методичний відділ інноваційної діяльності та інтелектуальної власності, які опікуються керівниками навчальних закладів. Саме вони, проектуючи систему роботи з керівниками, враховують соціальні вимоги до їх підготовки:

- рівень їх професійного розвитку ;
- соціально – економічні та політичні зміни у суспільстві;
- уміння спонукати до продуктивної праці своїх колег;
- здійснення моніторингових досліджень управлінської діяльності та прийняття виваженого рішення;
- уміння здійснювати випереджальне управління;
- мотивації до саморозвитку в питаннях роботи з кадрами.

Важливим етапом у підвищенні кваліфікації керівних кадрів у курсовий та міжкурсовий період є співпраця між інститутом та районними (міськими) кабінетами (центрами) в питаннях взаємозв'язку роботи з керівниками навчальних закладів, використання досвіду роботи найкращих керівників та його поширення, висвітлення сучасних досягнень теорії управління та освітнього менеджменту.

При підготовці змістової частини навчально-тематичних планів курсів підвищення кваліфікації, кураторами курсів передбачається оволодіння науковими основами управління за відповідно розробленою тематикою змістових модулів: соціально-гуманітарного, професійного та діагностико-аналітичного. Навчально-тематичний план має і варіативну частину, яка формується відповідно до запитів слухачів курсів. Відділ моніторингових досліджень нашого інституту постійно відстежує формат професійних потреб керівників навчальних закладів за допомогою діагностичних методів (анкетування, опитування). За результатами проведеного дослідження було встановлено, що понад 85 % слухачів курсів хочуть отримати відповіді з питань здійснення фінансово-економічної діяльності; понад 73 % керівників потребують подальшого вдосконалення знань та умінь з питань управлінської діяльності; 80 % – з питання управління розвитком школи, в тому числі здійснення інноваційної діяльності в роботі закладу; 52 % – з питань психологічної підготовки. Результати дослідження враховуються при формуванні змістової частини навчального плану, яка включає такі дисципліни, як: філософія освіти,

нормативно – правове забезпечення освіти, охорона дитинства та інші (див. рис. 2).

№ з/п	Назви навчальних модулів
I. Соціально-гуманітарний модуль	
1.1.	Філософські основи сучасної освіти
1.2.	Нормативно-правове забезпечення освіти та охорони дитинства. Основи безпеки життєвості
1.3.	Українознавство як методологія розвитку освіти та виховання
II. Професійний модуль	
2.1.	Методологічні засади управління навчальними закладами
2.2.	Менеджмент організацій. Шкільний менеджмент
2.3.	Стратегічний менеджмент
2.4.	Менеджмент інновацій. Педагогічна інноватика
2.5.	Менеджмент персоналу
2.6.	Організаційна культура закладу та його керівника. Управління якістю школи
2.7.	Сучасні технології оцінювання якості освіти
2.8.	Сучасна педагогічна психологія
2.9.	Сучасні методики викладання математики, фізики, інформатики
2.10.	Педагогічна, управлінська практика
III. Діагностико-аналітичний модуль	
3.1.	Вхідне комплексне діагностування. Наставне заняття
3.2.	Захист індивідуальних та колективних проектів
3.3.	Вихідне комплексне діагностування

Рис.2. Витяг із навчально-тематичного плану курсів підвищення кваліфікації керівників ЗНЗ

Логічним продовженням змісту підготовки в період курсового підвищення кваліфікації щодо професійного розвитку директорів навчальних закладів є робота в міжкурсовий період. Існуюча система передбачає комплекс заходів: конференції, семінари, майстер-класи, семінари-наради, творчі групи, творчі лабораторії, школи управлінської майстерності, тренінги, виїзні семінари в опорні райони тощо. Керівники шкіл є активними учасниками цих заходів.

Навчальний процес в інституті забезпечують досвідчені, висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, їх у нашому закладі 20. Викладачі зорієнтовані на запити аудиторії, підвищуючи її зацікавленість предметом – тільки так можна забезпечити андрагогічні принципи навчання. І в цьому процесі ключовим

моментом є взаємодія і співпраця викладача і слухача, яка заснована на професійному, соціальному й особистісному досвіді обох. До забезпечення навчального процесу долучаються й методисти інституту та найкращі керівники навчальних закладів регіону.

Постійне вдосконалення знань великої кількості керівних кадрів освіти регіону під час курсів підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період з метою засвоєння ними новітніх технологій управління, вміння розвитку самостійності й винахідливості у прийнятті управлінських рішень, здійснення ними моніторингу освітнього процесу закладу, управління розвитком та фінансами, творчої активності й здатності до нововведень – це завдання випереджувального розвитку післядипломної освіти педагогічних кадрів області.

Створена модель управління професійним зростанням керівників навчальних закладів

освіти області не є сталою та незмінною. Вона постійно оновлюється та корегується під впливом сучасних новоутворень та переосмисленням класичних технологій. А це означає – постійний творчий пошук, нові здобутки та перспективи щодо побудови ефективної системи роботи інституту з проблеми формування управлінської компетентності керівника навчального закладу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Сухомлинський В.О. Павлівська середня школа / В.О.Сухомлинський // Вибрані твори у п'яти томах. – Т.4. – К.: Радянська школа, 1977. – С. 392 – 626.
2. Протасова Н.Г. Післядипломна освіта педагогів: зміст, структура, тенденції розвитку. – К., 1998. – 172 с.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. – К., 2013. – 12 с.

УДК 371.036

АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ КУЛЬТУРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Ірина КОРОЛЬОВА (Херсон)

В статті розглянуто питання актуальності естетичного виховання в педагогічній науці. Визначено методичні аспекти організації естетичного виховання у процесі культуротворчої діяльності в педагогічній спадщині видатного вченого В.Сухомлинського.

Ключові слова: естетичне виховання, культуротворча діяльність, естетичний розвиток, естетичні почуття, естетичне мислення, естетичні цінності, естетичний досвід.

В статье рассмотрен вопрос актуальности эстетического воспитания в педагогической науке. Определены методические аспекты организации эстетического воспитания в процессе культуротворческой деятельности выдающегося ученого В. Сухомлинского.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, культуротворческая деятельность, эстетическое развитие, эстетические чувства, эстетическое мышление, эстетические ценности, эстетический опыт.

Вступ. За умов духовно-інтелектуального відродження українського суспільства, гуманізації та гуманітаризації вищої освіти актуальності набуває проблема естетичного виховання студентської молоді. Формування гармонійно розвиненої, соціально активної, творчої особистості є однією з головних цілей суспільного розвитку. Важливу роль у визначенні особливостей естетичного виховання відіграє використання педагогічного досвіду та врахування реалій сучасності, чітке визначення шляхів і засобів підвищення його ефективності.

Наукові розвідки, пошуки вчених мають важливе значення для розкриття змісту естетичного виховання, зокрема у формуванні естетичного ставлення до природи (Г. Тарасенко), мистецтва (В.Бутенко, О.Щолокова), розвитку особистісних та духовних якостей (О. Рудницька, Г. Шевченко), трудової діяльності (С. Мельничук), творчості

(Г. Падалка) тощо. Дослідники вивчають можливості педагогічного впливу на розвиток і збагачення естетичного досвіду, почуттів, смаків, ідеалів, оцінок, пропонують умови збагачення їх естетичних цінностей.

Формулювання цілей дослідження. Цінний досвід з методики естетичного виховання дітей, зокрема у процесі культуротворчої діяльності ми знаходимо в педагогічній спадщині В.Сухомлинського.

Отже, метою нашого дослідження є визначення шляхів організації естетичного виховання дітей у процесі культуротворчої діяльності в педагогічній спадщині В. Сухомлинського.

Результати дослідження. У педагогічній літературі вітчизняні вчені обґрунтовують естетичне виховання як важливу складову системи виховання людини, яка залучає її до світу прекрасного, допомагає відчувати,